

ถอดบทเรียน : การปลูกข้าว

นายจรูญ มะแอม หมอดินอาสาประจำหมู่บ้านบ้านโนนสำราญ
ตำบลนาออก อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู

ความเป็นมา

อาชีพดั้งเดิมของนายจรูญ มะแอม ทำนาโดยใช้ปุ๋ยเคมีเป็นหลัก จ้างรถไถในการเตรียมดินและจ้างแรงงานในการปักดำและเก็บเกี่ยว ทำให้มีต้นทุนในการผลิตสูง ดินขาดอินทรีย์วัตถุ ธาตุอาหารต่ำ รวมถึงประสบปัญหาขาดแคลนน้ำจากฝนทิ้งช่วงทำให้ผลผลิตต่ำ

การจัดการ

1. การจัดการสภาพพื้นที่ ปรับสภาพพื้นที่ให้เหมาะสมต่อการปลูกข้าว ปรับกระถางน้ำให้สม่ำเสมอเพื่อช่วยในการเก็บกักน้ำ ส่วนพื้นที่ทำการเกษตรอื่นๆ ก็ปรับสภาพพื้นที่ให้เหมาะสมกับพืช ซึ่งทำการปลูกผักจำหน่ายตลอดทั้งปี
2. การจัดการดินในแปลง ใช้สารอินทรีย์ในการเกษตร ผลิตปุ๋ยหมักจากสารเร่ง พด.1 โดยวัตถุดิบในการทำปุ๋ยหมักจะนำมาจากภายในแปลงของหมอดินเองทั้งฟางข้าว และข้าว เพื่อป้องกันการปนเปื้อนของสารเคมีจากนอกแปลงเข้าสู่แปลง ส่วนในแปลงข้าวมีการไถกลบตอซังข้าว ข่วนปอเทืองเพื่อเป็นพืชปุ๋ยสด เป็นการปรับปรุงบำรุงดินและโครงสร้างของดิน เพิ่มอินทรีย์วัตถุและธาตุอาหารให้แก่ดิน
3. การจัดการธาตุอาหารพืช และโรคแมลง โดยผลิตน้ำหมักปลาน้ำจืดจากสารเร่ง พด.2 ใช้ในการช่วยเร่งการเจริญเติบโตของข้าว และผลิตสารไล่แมลงจากสารเร่ง พด.7 จากข้าว ข้าวกลอย ไชคแดง บอระเพ็ด ตะไคร้หอม ฉีดพ่นในช่วงที่แมลงระบาด

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ

- 1) ความพร้อมด้านองค์ความรู้ ดังนี้ การปรับปรุงบำรุงดิน การจัดการธาตุอาหารพืช และโรคแมลง เรื่องระบบนิเวศน์ การใช้สารชีวภัณฑ์ การตลาด รวมถึงการจัดทำบัญชี
- 2) มีการสร้างเครือข่ายกับเกษตรกรกลุ่มอื่นๆ ทั้งในและนอกพื้นที่ รวมถึงหน่วยงานต่างๆ ที่เข้ามาช่วยเหลือและมาใช้สถานที่เพื่อถ่ายทอดความรู้อย่างสม่ำเสมอ
- 3) การนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้

ผลตอบรับที่ได้

จากกระบวนการผลิตและวิธีปฏิบัติดังกล่าว ทำให้ดินมีความอุดมสมบูรณ์ดีขึ้น ต้นทุนการผลิตลดลงจากเดิมใช้ปุ๋ยเคมี 50 กิโลกรัมต่อไร่ ปัจจุบันสามารถลดการใช้ปุ๋ยเคมีลงเหลือ 25 กิโลกรัมต่อไร่ ผลผลิตที่ได้ คือ 600 กิโลกรัมต่อไร่ ปัจจุบันเปิดแปลงเกษตรของตนเองให้เป็นศูนย์เรียนรู้ในการศึกษาดูงานด้านการพัฒนาที่ดินของเกษตรกรในชุมชน

แรงบันดาลใจ

1. การใช้ดินอย่างยั่งยืน
2. การมีสุขภาพดี มีอาหารปลอดภัย
3. ผลผลิตที่ดีและเพิ่มมากขึ้น

สถานีพัฒนาที่ดินหนองบัวลำภู
สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๕

